

ÖREBRO

Minnesanteckningar

2017-09-20

Minnesanteckningar från temakväll 20 september 2017

Europarådskoden – gemensam utgångspunkt för medskapande

Arrangör: Samverkansrådet Örebro

Föreläsare: Ludvig Sandberg, Forum – idéburna organisationer med social inriktning.

Bilaga: powerpoint-bilder.

Europarådskoden i digital version:

https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/europeisk-kod-ideburna-organisationers-medverkan-i-beslutsprocessen.pdf

Civilsamhällets roll i offentliga processer

Metoden som ett verktyg för att bli bättre på samarbete.

Forum - idéburna organisationer med social inriktning. Alla medlemsorganisationer har en social inriktning i grunden. Jobbar framförallt på riksnivå. Samhällsutmaningar som utgångspunkt: integration, miljöarbete, krisorganisation m.m.¹

I princip alla offentliga verksamheter har sin start i ideell verksamhet. BVC började t ex som föreningen "Mjölkdroppen" år 1901.

Varför behövs civilsamhällets medverkan i offentliga beslutsprocesser?

- Frivilligengagemang 500 miljoner timmar per år. En resurs som lockar offentliga aktörer att ta del av.
- Anställda med engagemang (190 000 personer) 24 % anställd tid. I jämförelse med andra länder är Sveriges ideella krafter professionaliserade till en låg grad. Det frivilliga engagemanget värderas högt.
- Kunskaper (formella och informella)
- Perspektiv (som föds ur rollen). Perspektiv kan inte ersättas av andra. Ge möjlighet till så många perspektiv som möjligt att synliggöras.
- Brukaruppföljning (en av de viktigare rollerna)
- Arbetsmetoder (folkbildning, manualer)
- Nätverk (kopplar samman samhället) Förutsättning för att våga experimentera med lösningar på problem.
- Kritik och förslag (bygger på självständighet)

¹ Läs mer om Forum: <http://www.socialforum.se/>

Europarådet

Europarådet består av 47 medlemsländer. Europadomstolen för mänskliga rättigheter är en institution under Europarådet, för att ge ett exempel som de flesta känner till.²

Sverige stod för ordförandeskapet i rådet 2007. Då togs beslut om att en kod för civilsamhällets deltagande i den politiska beslutsprocessen skulle tas fram. Forum plus andra intresseorganisationer fick i uppdrag att genomföra det. Seminarier hölls på olika håll i Europa.

Koden är inget "konsultmaterial". Vi har gemensamt i Europa ställt oss bakom den.

Det politiska budskapet i Europarådskoden; vad kännetecknar ett demokratiskt samhälle?

1. Öppna, fria och rättvisa val
2. Deltagande mellan valen

Hur arbeta med den deltagande demokratin?? Grunden för Europarådskoden att ge verktyg till det.

Olika faser i relationen mellan det offentliga och det ideella:

- Osynliggörande
- Synliggörande
- Metod för samverkan, kunskap, tillit, medvetenhet. Att se till att det blir verkstad.

Europarådskoden

Steg i den politiska beslutsprocessen:

- Sätta agendan - vad är en fråga? Vem bestämmer vad som är en fråga värd att diskutera?
- Formulera - planeringsfas.
- Beslut
- Genomföra
- Bevaka
- Omformulera

Nivåer av medverkan (från låg - hög)

- Information
- Samråd (offentliga bjuder in)
- Dialog (Hur kan vi gemensamt lösa ett problem? Civilsamhället eller den offentliga parten kan bjuda in)
- Partnerskap (samarbete, gemensamt ansvar)

Ju högre upp i skalan man befinner sig desto mer tillit krävs. Det är ingen "naturlig" process att gå från vänster till höger. Olika organisationer har olika förutsättningar för olika grader/nivåer av samverkan. T ex Greenpeace väljer medvetet att inte vara på nivån av partnerskap eftersom de värderar sitt oberoende högre.

Skapa gemensam bild av vad samverkan mellan idéburna och offentliga organisationer i praktiken innebär. Skapa ett gemensamt språk för att utveckla samverkan. Analysera samverkan i efterhand. Planera verksamhet.

² Läs mer om Europarådet: <http://www.coe.int/sv/web/about-us>

Viktigt att processen mot mer/ändrad samverkan inte blir för långdragen och komplicerad. Respekt för att ideella organisationer sällan har möjlighet att lägga så mycket tid på själva förändringsarbetet. Utgå från åtgärder som båda parter ser som rimliga och möjliga.

Sakråd - ny samrådsform som ska fokusera samråd om sakfrågor på regeringsnivå. Samråd, inte dialog. Regeringen bjuder in, även om civilsamhället kan komma med förslag till frågor. Detta har man varit noga med att formulera, så att parterna vet vilka förutsättningar och förväntningar som gäller.

Göteborgs stad använder Europarådskoden som metod i processerna kring IOP-samarbeten.

Tips

- Tydlighet och transparens
- Representation
- Förståelse för varandras roller
- Uppriktig inbjudan. Inte för att "bocka av".
- Bjud in tidigt i processen även om det inte är "färdigt".
- Återkoppla!
- Var tydlig med organisationers rätt att agera självständigt.

Det är inte enkelt att hitta fram till en fungerande samverkan. Många samarbeten som inte blir av p.g.a. av att det är för komplicerad process. Alla parter behöver

Frågor och diskussion

Uppsala och Göteborg är exempel på kommuner som lyckats jobba in metoden i sina arbets sätt. Göteborg använder koden (något anpassad) som verktyg att strukturera IOP-processer³. De har nu ca 140 IOP-överenskommelser.

LSS-samverkan är lagstadgad. Ludvig känner inte till att man använt koden i de sammanhangen men ser inga hinder för att göra det. Koden kan appliceras på alla typer av frågor.

Remisser kan sägas ligga precis mellan formulering och beslut i kartan.

Kravet att idén om IOP ska komma från civilsamhället grundar sig på att det offentliga inte får definiera vilken verksamhet man efterfrågar – då är det istället en tjänst som ska upphandlas.

Innovation - Innovationsupphandlingar. Nytt fenomen.
Viktigt att skapa mötesplatser/-forum för dialog och samråd.

Hur ser kommunerna på sig själva? Utförare eller möjliggörare/beställare?
Ludvig lyfter fram Nacka och Skellefteå som två ytterligheter. Handlar också mycket om relationen mellan näringsliv och offentlig verksamhet.

Om tio år tror Ludvig att vi blivit bättre på att samarbete, att vi har förstått att samverkan krävs för att nå framgång kring samhällsutmaningarna - med respekt för de olika parternas skilda förutsättningar och perspektiv.

³ Idéburet-offentligt partnerskap (IOP) Läs mer: <http://www.socialforum.se/om-forum-2/ideburetoffentligt-partnerskap/>

Vill du veta mer?

Undertecknad kommer att beställa metodhäften från MUCF och skicka ut så att det finns exemplar att ta del av på Rådhuset, Föreningarnas hus samt Vivalla Folkets hus.

Det går också att beställa materialet gratis från MUCF:

<https://www.mucf.se/publikationer/europeisk-kod-ideburna-organisationers-medverkan-i-beslutsprocessen>

Vid anteckningarna

Anna Fogel
Samordnare civila samhället
Örebro kommun
anna.fogel@orebro.se
019-21 18 78